

ชื่อวิทยานิพนธ์ ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเกิดอุบัติเหตุในพนักงานขับรถโดยสาร
 ประจำทาง เขตการเดินรถที่ 4 องค์การขนส่งมวลชนกรุงเทพ
 ผู้วิจัย เสาวลักษณ์ กัษมาดย์
 ปริญญา วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต (สาธารณสุขศาสตร์) สาขาวิชาเอกสุขศึกษา
 คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์
 ชนิษฐ์ วโรทัย Dr.P.H.
 วสันต์ ศิลปสุวรรณ ค.ม., M.P.H., Dr.P.H.
 เพ็ญจันทร์ ไรจนวิภาต วท.บ., วท.ม.(ชีวสถิติ), M.H.S.(Bios)
 พงษ์ศักดิ์ วัฒนา พ.บ.(American Board of Orthopidic Emzery)
 วันที่สำเร็จการศึกษา 16 มิถุนายน พ.ศ. 2540

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการเกิดอุบัติเหตุ ในพนักงานขับรถโดยสารประจำทาง เขตการเดินรถที่ 4 องค์การขนส่งมวลชนกรุงเทพ การศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษาวิจัยเชิงสำรวจแบบตัดขวาง (Cross-sectional study) โดยการสัมภาษณ์พนักงานขับรถโดยสารประจำทาง เขตการเดินรถที่ 4 ที่เกิดอุบัติเหตุในช่วงที่ศึกษาคือ วันที่ 5 มกราคม ถึง 15 มีนาคม 2536 จำนวน 105 ราย และพนักงานขับรถโดยสารประจำทาง เขตการเดินรถที่ 4 ที่ไม่เกิดอุบัติเหตุในช่วงที่ศึกษา จำนวน 105 ราย ด้วยแบบบันทึกอุบัติเหตุและแบบสอบถามการเกิดอุบัติเหตุ โดยใช้สถิติการวิเคราะห์ 2 ประเภท คือ ไค-สแควร์ (Chi-square) และการวิเคราะห์จำแนกประเภท (Discriminant Analysis) ในการวิจัยนี้มีตัวแปรที่สนใจ 38 ตัวแปร

ผลการศึกษาพบว่าปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการเกิดอุบัติเหตุมี 10 ตัวแปรคือ ทักษะการต่ออาชีพรถโดยสารประจำทาง ทักษะการขับรถโดยสารประจำทาง ประสบการณ์การเกิดอุบัติเหตุ การตรวจสภาพอุปกรณ์ของยานพาหนะก่อนขับ ได้แก่ ไฟหน้า ไฟท้าย ไฟเบรก กระบอกส่งท้าย แตร เกียร์ และคลัตช์ นอกจากนี้ยังพบว่าปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการเกิดอุบัติเหตุมี 18 ตัวแปร โดยเรียงลำดับความสำคัญของตัวแปรจากมากไปน้อย คือ ทักษะการขับรถโดยสารประจำทาง การตรวจสภาพไฟท้ายก่อนขับรถ ประสบการณ์การเกิดอุบัติเหตุ การตรวจสภาพคลัตช์ก่อนขับรถ ประสบการณ์การขับรถโดยสารประจำทาง การตรวจสภาพเกียร์ก่อนขับรถ

การตรวจสภาพรถก่อนขับ การตรวจสภาพไฟเลี้ยวก่อนขับ ความเชื่ออำนาจภายนอกคน การตรวจสภาพไฟหน้าก่อนขับรถ สภาพร่างกายอ่อนเพลีย การตรวจสภาพกระจกส่องท้ายก่อนขับรถ ความเชื่ออำนาจความบังเอิญ สภาพอารมณ์ริบร้อน ประสบการณ์การบาดเจ็บจากอุบัติเหตุ การตรวจสภาพแตรรถก่อนขับ สภาพร่างกายต้องการอาหาร (หิว) ความเชื่ออำนาจความภายในคน นอกจากนั้นยังพบว่า ปัจจัยที่สามารถใช้จำแนกการเกิดอุบัติเหตุในพนักงานขับรถประจำทาง เขตการเดินรถที่ 4 องค์การขนส่งมวลชนกรุงเทพ มี 18 ตัวแปร เรียงลำดับความสำคัญจากมากไปหาน้อยดังต่อไปนี้ ทิศนคติต่อการขับรถโดยสารประจำทาง การตรวจสภาพไฟท้ายรถก่อนขับ ประสบการณ์การเกิดอุบัติเหตุ การตรวจสภาพคลัตช์ก่อนขับ ประสบการณ์การขับรถโดยสาร การตรวจสภาพเกียร์ก่อนขับ การตรวจสภาพรถก่อนขับ การตรวจสภาพไฟเลี้ยวก่อนขับ ความเชื่ออำนาจภายนอกคน การตรวจสภาพกระจกส่องท้ายก่อนขับ ความเชื่ออำนาจความบังเอิญ สภาพอารมณ์ริบร้อน ประสบการณ์การบาดเจ็บจากอุบัติเหตุขณะขับรถโดยสารประจำทาง การตรวจสภาพแตรรถก่อนขับรถ สภาพร่างกายต้องการรับประทานอาหาร และความเชื่ออำนาจภายในคน สมการการจำแนกนี้สามารถทำนายได้ถูกต้อง ร้อยละ 79.05

ดังนั้น ควรมีการนำผลที่ได้จากการศึกษาครั้งนี้ไปจัดทำโปรแกรมสุขศึกษาให้กับกลุ่มพนักงานขับรถโดยสารประจำทางและควรรขยายไปยังกลุ่มคนขับรถชนิดอื่น ๆ